

הא מקמי דאתו חברי לבבל – בבל before the חברי came to This is

OVERVIEW

The גמרא explained that before the חברי came to בבל, the פרסאי were better (to the Jews) than the ארומאי; however after the חברי came to בבל, then the פרסאי were worse than the ארומאי. There is a dispute between רש"י and תוספות as to who these חברי are, and when they came to בבל.

פירש בקונטרס¹ חברי היינו פרסיים –

ומקמי דאתו חברי לבבל היינו בימי כשדים נבוכדנצר ואויל מרודך ובלשצר –

And when the גמרא states 'before the חברי came to בבל', that is in the days of the rulers, namely מרודך, נבוכדנצר, and בלשצר. When the גמרא states -

ובתר דאתו היינו כשכבש כורש את המלכות ומלך בבבל –

'And after the חברי came', this is when כורש conquered the Babylonian kingdom and ruled in בבל as well as in Persia.²

פירש"י disagrees with תוספות:

וקשה לרבינו תם דעל כרחך חברים לאו היינו פרסיים –

And the ר"ת has a difficulty with פירש"י³; for perforce we must say that the חברים are not פרסיים -

דאמר בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף עב,ב) –

Since the גמרא states in יוחסין פרק עשרה that רב said to לוי -

הראני פרסיים דומין לחיילות של בית דוד הראני חברים דומין למלאכי חבלה –

'Show me פרסיים'; לוי responded, they are similar to the soldiers of the house of דוד. 'Show me חברים'; they are similar to the destructive angels. It is evident from that גמרא that חברים and פרסיים are different peoples.⁵

תוספות has an additional question on פרש"י that the חברי came to בבל in the time of כורש:

ועוד דבפרק הבא על יבמתו (יבמות דף סג,ב) משמע דבימי רבי יוחנן אתו חברי לבבל –

And there is an additional difficulty with פירש"י for in יבמתו it seems that the חברי came to בבל during the time of ר"י -

¹ ד"ה לבתר and ד"ה הא and ד"ה חברא.

² פרס and בבל are the forerunners of modern day Iran and Iraq respectively.

³ See 'Thinking it over' # 1.

⁴ (ד"ה הראני רש"י there) רש"י had an ability to characterize and describe people and events (see רש"י there).

⁵ See רש"י there in חב"ד who states; ומפרסיים הם וטרפנים הם יותר מפרסיים; אומה הסמוכה לפרסיים ומשחיתים הם וטרפנים הם יותר מפרסיים.

דאמרו ליה לרבי יוחנן אתו חברי לבבל שגא נפל⁶ –

For when they told ר"י that the חברי came to בבל, he bent over and fell; indicating that the חברי came to בבל in the times of ר"י, and not during the reign of כורש, which was hundreds of years earlier.

חברי offers his interpretation regarding the חברי:

ואומר רבינו יצחק דחברים הם אומה אחת שבאה בימי רבי יוחנן –

And the ר"י maintains that the חברים are a distinct nation⁷ that came to בבל in the time of ר"י -

וכשבאה לבבל הרשיעה את הפרסיים שהיו בבבל⁸ ואתקלקלו טפי מארומאי –

And when the חברים came to בבל it caused the פרסיים who were in בבל to become more wicked, and the פרסיים became more degenerate that the ארומאי.

חברי asks (on פירש"י):

ואם תאמר למאי דפירש בקונטרס דמימי כורש באו פרסיים לבבל –

And if you will say; according to פירש"י the פרסיים came to בבל during the time of כורש -

ובהגוזל בתרא (בבא קמא קיז, א) אמרינן דאמר ליה רב לרב כהנא⁹ –

However in בתרא states that רב said to רב כהנא –

עד האידנא הוה מלכותא דיוונאי דלא קפדי אשפיכות דמים¹⁰ –

‘Up until now the kingdom of יון was here in בבל, who are not concerned regarding bloodshed -

השתא פרסיים נינהו וקפדי אשפיכות דמים¹¹ משמע דבימי רב אתו פרסיים לבבל –

However, now the פרסיים are the rulers and they are particular about bloodshed’. This seemingly indicates that the פרסיים came to בבל during the time of רב and not during the time of כורש (which was centuries before).

חברי answers:

ואומר רבינו יצחק דהתם הכי פירושא עד האידנא הוה מלכותא דיוונאי –

And the ר"י answers that the explanation of the גמרא there is that until now there was the kingdom of יון, meaning -

⁶ See ד"ה נפל there רש"י who states: מרוב צער שהיו בני הישיבה מסורים בידם.

⁷ See ‘Thinking it over # 2.

⁸ The פרסיים may have indeed come to בבל during the reign of כורש (but not the חברי) See later this תוספות.

⁹ The story there was that someone threatened to be מוסר ממון ישראל to a גוי and רב warned him not to do so, and the מסור persisted that he would do it, so רב כהנא killed the מסור (which is permitted דין ע"פ דין).

¹⁰ They will not bother you (רב כהנא) even if they find out that you killed this מסור.

¹¹ (ר"י) א"י (where he learnt by רב כהנא).

שמושלים של בבל היו מיוונים ועכשיו המושלים הם פרסיים –

That the rulers of בבל were from the יוונים, but now (during the time of רב) the פרסיים are the rulers -

אבל לעולם פרסיים היו שם מימות כורש:

However, in fact the פרסיים were there in בבל from the days of כורש (however they were not (always) the rulers, until the time of כהנא).

SUMMARY

The חברי were a nation which came to בבל during the time of ר"י and caused the Persians there to degenerate. The Persians came to בבל during the reign of כורש.

THINKING IT OVER

1. תוספות asks on רש"י who maintains that חברי are פרסיים.¹² However, seemingly it appears that way from the גמרא as well, for initially it states the חב"א came, and then the גמרא asks from פרסא. Why did not תוספות ask his question directly on the גמרא?¹³

2. According to תוספות that חברי and פרסיים are two distinct peoples,¹⁴ why is it that when the חב"א took away the candle (and רבה בב"א said דבר עשו), the גמרא asked למימרא דאדומאי מעלו מפרסאי; what connection do the פרסאי have here if it was the חב"א that removed the candle.¹⁵

¹² See footnote # 3.

¹³ See מהר"ם שי"ף and מהרש"א (הארוך).

¹⁴ See footnote # 7.

¹⁵ See נח"מ.